

Handlingsprogram for innovasjon og næringsutvikling i Vestland 2020

Vestland
fylkeskommune

Føreord

Innhald

Føreord.....	2
Innhald	3
1. Visjon og mål.....	4
2. Særtrekk for Vestland	7
3. Strategiske innsatsområde	10
Omstilling.....	11
Grøn konkurransekraft.....	12
Entreprenørskap og nyskaping.....	13
Forskning for styrka innovasjonsevne	14
Kompetanse og karriere	15
Berekraftige byar og samfunn.....	16
Naturressursforvaltning.....	17
4. Evaluering	18
5 Budsjet 2020	19
6. Vedlegg.....	20
a) Partnerskap og samarbeidsavtaler	20
b) Regionale og kommunale næringsfond	20
c) Søkbare tilskotsordningar (uferdig).....	21
d) Oversikt relevante planer og strategiar	23

1. Visjon og mål

«Handlingsprogram for innovasjon og næringsutvikling i Vestland 2020» er forankra i «Regional plan for verdiskaping for Sogn og Fjordane» og «Regional næringsplan for Hordaland.» Denne forankringa gjeld fram til det er vedtatt ny regional planstrategi og nye regionale planar for Vestland.

Nye strukturar på region-, fylkes- og kommunenivå pregar handlingsprogrammet. Det nye fylket og dei 43 kommunane i Vestland har ei viktig rolle når det gjeld tilrettelegging for lokalt nærings- og samfunnsliv. Det må no etablerast nye samarbeid, utviklast eit felles rammeverk, og leggjast til rette for gode, opne og føreseielege prosessar for nærings- og samfunnsutviklinga i Vestland fylke. I dette arbeidet er Vestland fylkeskommune gjeve ei sentral rolle. Samfunnsoppdraget er å setja strategisk retning, engasjere og samhandle for å utvikla gode tenester og eit framtidretta Vestland.

Vestland fylkeskommune sin visjon er å vera nyskapande og berekraftig.

Fleire av forskings- og utdanningsinstitusjonane i Vestland fylke er internasjonalt leiande når det gjeld marin forskning. Fylket har eit næringsliv som er verdsleiande når det skal utviklast ny kunnskap om våre havområde, marine ressursar og akvakultur. Regionen er også sentral når det gjeld den nasjonale forsyninga av fornybar kraft. Dette er fortrinn som gjer det naturleg at:

Vestland har som mål om å vera Europas leiande region for Innovasjon, forskning og utdanning knytt til havnæringar og fornybar energiproduksjon.

Handlingsprogrammet peikar på aktuelle tiltak som konkretiserer den strategiske retninga for innovasjon og næringsutvikling i Vestland 2020. Både gjeldande planverk og tiltaka i handlingsprogrammet er resultat av innspel frå næringsliv, FoU og utdanningsinstitusjonar, innovasjonsmiljø, verkemiddelapparat og kommunar. Det har også vore eit tett samarbeid mellom begge fylka i tida før samanslåinga.

Overordna mål og viktige regionale utfordringar

FN har vedtatt mål for berekraftig utvikling fram mot 2030. Måla inneheld 17 hovudmål med 169 delmål, og det er utvikla 232 indikatorar. FN oppmodar alle medlemsland til å nytte desse i sitt utviklingsarbeid. Måla kan også nyttast på alle forvaltningsnivå og innan ulike sektorar, samt i private verksemdar.

Fylkeskommunen har vedtatt at FN sine berekraftsmål skal leggjast til grunn for all regional planlegging. Berekraftig utvikling er omtalt som ei utvikling der det er ein balanse mellom økonomisk utvikling, sosial utvikling og naturmiljøet si toleevne. Dei 17 berekraftmåla er framstilt i ein pyramide der eitt nivå byggjer på nivået under slik som vist i figuren under. Mange utfordringar i Vestland er relevant for fleire mål og nivå i denne figuren.

Det er også verdt å nemna at Universitetet i Bergen (UiB) er tildelt ei leiande rolle i arbeidet med berekraftsmål 14, Liv under vatn, på vegne av FN-organisasjonen United Nations Academic Impact. UiB skal inspirere og motivere partnarar globalt i arbeidet for kunnskap om eit berekraftig hav.

I den politiske plattformen som er grunnlaget for Vestland i perioden 2019 – 2023 går det fram at det skal satsast på utvikling og innovasjon innan næringsliv og skule. KS definerer innovasjon som noko som er både nytt, nyttig og nyttiggjort. Innovasjonsomgrepet som er lagt til grunn for handlingsprogrammet famnar fleire områder. Kortversjonen er at innovasjon er verdiskaping gjennom:

- nye produksjons- og utviklingsprosessar samt innføring av ny teknologi
- nye eller vesentleg fornya og forbetra produkt eller tenester
- nye organisasjons- og leiingsformar
- nye distribusjons- og marknadsføringsformar
- nye forretningsmodellar

I den politiske plattformen heiter det også at «Vestland fylke skal ta i bruk heile regionen sitt komparative fortrinn for å utvikle ei berekraftig og langsiktig verdiskaping. Me skal spele på lag med heile næringslivet for å utvikle fleire arbeidsplassar i Vestland. Me må tenke grønn næringsutvikling i alle ledd av politikken – både innan forskning, utvikling, samarbeidsforum og offentlege innkjøp. Me må forvalte våre naturressursar vel. Me kan ikkje forbruke meir enn me har til rådvelde. Me skal syne at overgangen frå

fossil til grøn og fornybar energi, nullutsleppstransport og grønt næringsliv skapar nye arbeidsplassar og levande regionar.»

Fylkeskommunen har i tillegg utarbeidd rapporten «Vestland – utfordringar for fylket og regionane», som vart handsama i fellesnemnda for det nye fylket i juni 2019. Her er det trekt fram fleire utfordringar:

- Klimaomstilling
- Balansert areal- og naturressursbruk
- Gode transportsamband og smart mobilitet
- Grøn konkurransekraft
- Digitalisering av samfunnet
- Relevant kompetanse og kunnskap
- Attraktive stader og gode nærmiljø
- Eit fornyande, profesjonelt og frivillig kulturliv
- Ungdom – trivsel og tilhøyre

Prosess og forankring

Handlingsprogrammet er utarbeidd av Vestland fylkeskommune med innspel frå ei gruppe sett saman av Balestrand kommune, Bergen kommune, Innovasjon Noreg, Næringsalliansen, Fylkesmannen i Vestland, Høgskulen på Vestlandet, IT Forum Vest og Maritime CleanTech. I tillegg har relevante avdelingar og seksjonar internt i fylkeskommunen kome med faglege innspel.

For å få god forankring for den regionale utviklinga har Næringsforum Vestland vore styringsgruppe, trekt opp rammene for arbeidet og handsama utkast til handlingsprogram. Dei har også gitt si tilråding til hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon før endeleg godkjenning. Næringsforum Vestland er sett saman av leiinga for Innovasjon Noreg Vestland, Fylkesmannen i Vestland, Fiskeridirektoratet Region Vest, NAV Vestland, Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet, NHO Vestlandet, LO-sekretariatet i Vestland, KS Vestland, næringssjef i Bergen kommune og den regionale representanten for Noregs forskingsråd. Frå fylkeskommunen deltek fylkesdirektør for Innovasjon og næringsutvikling, som også leiar næringsforumet. I fellesskap skal denne partnerskapen bidra til samordna innsats for å fremje nærings- og samfunnsutvikling i Vestland.

«Handlingsprogram for innovasjon og næringsutvikling i Vestland 2020» blei handsama av hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon 13. februar 2020. Følgjande vart vedteke:

(Inn med vedtaket når det er klart)

2. Særtrekk for Vestland

Demografiske utviklingstrekk

I NAV Vestland si «Omverdsanalyse for Vestland»¹ vert det trekt fram følgjande hovudtrekk for utviklinga i det nye fylket:

- Lågare fødselstal og lågare innvandring gjer at befolkninga aukar mindre enn tidlegare.
- Vi er i stor grad avhengig av innvandring, både flyktningar og arbeidsinnvandrarar, for å halde oppe folketalet. Dette gjeld særleg distriktskommunar. Om lag 30 % av arbeidsstyrken i Vestland arbeider i ein annan kommune enn heimkommunen.
- Aukande sentralisering. Flyttemønster og pendlingsmønster går i stor grad frå distriktskommunar til regionsenter og byar.
- Positiv utvikling i næringslivet, men mangel på arbeidskraft er eit aukande problem.
- Helsesektoren, industri og bygg og anlegg er eksempel på næringar som er avhengige av utanlandsk arbeidskraft.

Det er venta befolkningsvekst i Vestland i neste tiårs periode også. Nedgangen i innvandringa gjer at den i stor grad vil være eit resultat av fødselsoverskotet. Vestland får ein aldrande befolkning i neste tiårs periode. Arbeidsstyrken vil auke i reine tall, men sysselsettingsdelen kan bli redusert. Ein stadig høgare del av arbeidsstyrken har høgare utdanning.

I LO sitt handlingsprogram² er det trekt fram at fleire unge slit med å få innpass og fotfeste i arbeidsmarknaden. Personar utan fullført vidaregåande opplæring står særleg svakt. Raske teknologiske endringar gir auka sjansar for velstand og ein forbetra arbeidssituasjon, men aukar samtidig risikoen for at fleire ikkje vil greie å ta del i arbeidslivet. Utfordringa blir å sikre relevant og god kompetanse i heile breidda av arbeidsstyrken.

Arbeidsliv

Helse- og sosialtenester og varehandel er dei klart største næringane i Vestland målt etter sysselsetting, med høvesvis 69 000 og snautt 37 000 tilsette i 2018. Om vi legg til utdanning og offentleg administrasjon saman med helse, er det offentleg sektor som er den klart største arbeidsgjeveren. Samtidig har Vestland ein av dei høgaste delane privat sysselsetting i Noreg.

I 2019 var arbeidsmarknaden i Vestland prega av redusert arbeidslause og noko auka mangel på arbeidskraft. Delen av arbeidsstyrken som var heilt ledig gjekk ned frå 2,6 % i januar til om lag 2 % i desember 2019. Det har vore jamn nedgang i arbeidsløysa sidan starten av 2017.

I etterkant av oljepriskrisa i 2014 har delar av industrien som tidlegare var avhengig av leveransar til oljeindustrien, begynt å omstille seg for å bli mindre konjunkturutsatt. Aukande merksemd på eit grøne skift spelar også ei rolle. I SR-Bank sitt Konjunkturbarometer svarer 9 av 10 bedrifter i Vestland at berekraft er strategisk viktig for dei, og nær to tredelar seier dei har justert strategien som følgje av dette.³ Dette er høgare enn noko anna del av Sør-Norge.

Næringsstruktur

Vestland har ein sterk posisjon innan ei rekkje næringar med stor betydning for landet. Både havbruksnæringa og verftsindustrien har dobbel så høg sysselsettingsdel i Vestland som i landet som heilskap, og Vestland er berre slått av Rogaland i talet på sysselsette innan olje- og gassutvinning og tenester knytt til dette. Ingen fylke har heller fleire som jobbar med sjøfart og fiske og fangst. Reiselivsnæringa sin del av sysselsettinga er høgare i Vestland enn for landet som heilskap.

---

¹ Omverdsanalyse for Vestland. NAV Vestland – hausten 2019

² LO sitt handlingsprogram 2017–2021

³ «Konjunkturbarometer for Sør-Norge», SpareBank 1 SR-Bank, januar 2020.

Vestland har fleire store og tunge næringsklynger som er ein del av Norwegian Innovation Clusters. Desse er NCE Media, NCE Maritim Cleantech, NCE Fintech, Arena HyWay Cluster, NCE Seafood, GCE Ocean Technology og NOSCA Clean Ocean. I tillegg er det fleire gryande næringsklynger og som t.d. Hub for Ocean, AkvaHub, MMR, Blue future og bedriftsnettverk innan mellom anna plast- og kompositt, verkstadnæringa, byggenæringa og energieffektivisering.

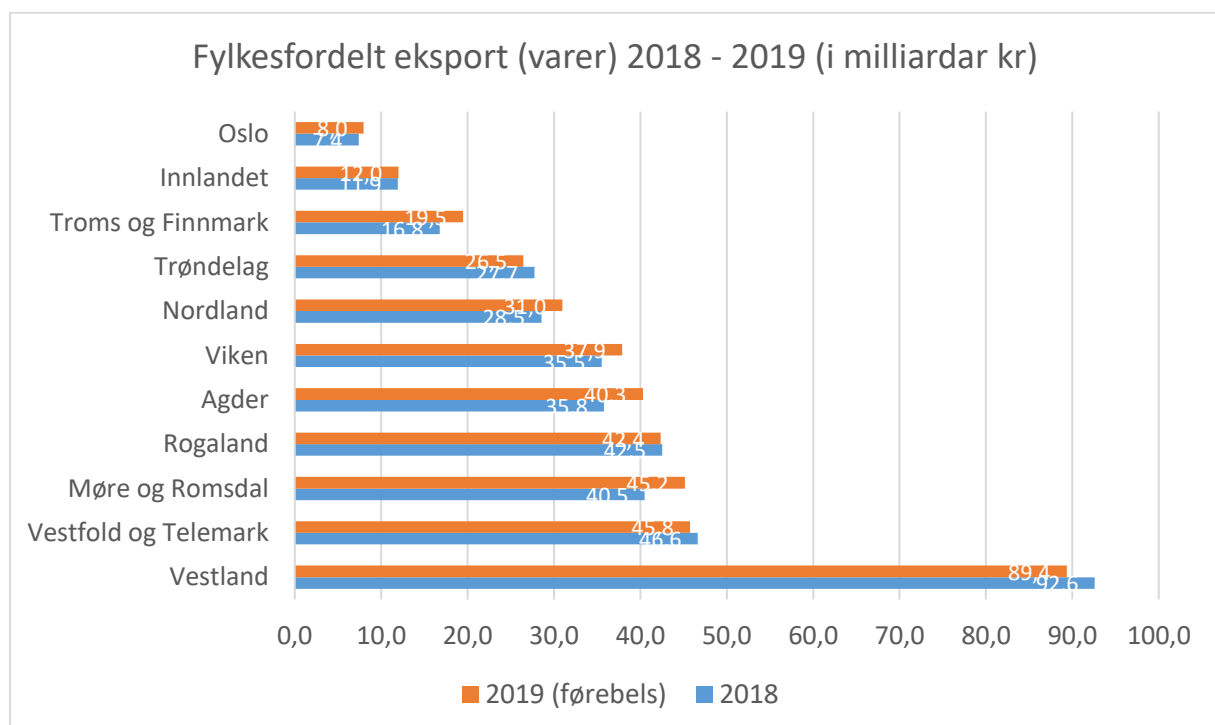
Nesten alle kommunane i Vestland er ein del av den energibaserte verdikjeda, anten innan olje, gass, havvind langs kysten, eller vasskraft i indre delar av fylket. Olje og gass er framleis dei viktigaste drivarane i økonomien i fylket, og oljeindustrien har gitt opphav til ein leverandørindustri med ekspertise på skipsdesign, skipsbygging og industri. Samtidig har fleire store nasjonale og internasjonale oljeselskap sine norske hovudkontor i Bergen, Noregs største raffineri er på Mongstad og det er ein viktig oljebase i Florø. Ikkje-fornybar energi, som inkluderer utvinning og raffinering av olje og gass, samt utstys- og tenesteleverandørar, er framleis større enn andre nøkkelnæringar som marin, maritim og fornybar energi til saman.

Vestland har kring 6000 landbruksbedrifter som er viktig for lokal sysselsetting og busetnad. Krav til effektivisering i kombinasjon med teknologisk utvikling, små bruk og ein stabil marknad, har ført til redusert sysselsetjing i landbruket. Dei indre delane av fylket har høgare innslag av landbruk og tradisjonell industri, medan kysten er dominert av marine og maritime næringar. I tillegg skil Bergensområdet seg særleg ut med høg konsentrasjon av serveringsverksemdar, agentur- og engroshandel samt ein del profesjonelle, teknisk og vitskaplege rådgjevingsaktivitetar.

Reiseliv er tredje største eksportnæringa i Noreg, og Vestland er det største reiselivsfylket i landet. Reiselivsnæringa står for ca. 40 000 arbeidsplassar i regionen (tal frå NHO). Næringa er særleg viktig som arbeidsgivar for ungdom og innvandrarak, og ei svært viktig kjelde for skatteinntekter til kommunane (Menon). Bergen er sentral i reiselivssamanheng som inngangsporten til fjord, fjell og urørt natur, som er det viktigaste reiselivsproduktet i fylket.

Eksport

Vestland er Noregs største eksportfylke når vi ser på vareeksport. Ein viktig del av næringslivet er retta mot globale marknader, og skarp internasjonal konkurranse. Brenselsstoff er den klart største eksportvara frå Vestland, men fisk og foredla varer (utan mat, drikke og tobakk) også er betydelege eksportartiklar. Vestland eksporterte varer for om lag 93 milliardar kroner i 2018. Signal, informasjon og kunnskap om globale trendar og endringskrefter er sentrale for aktørane si evne til å vera i front. Fylket treng sterke internasjonale forbindelsar til næringsliv, forskings- og utdanningsinstitusjonar.

Kompetansebehov

NAV si bedriftsundersøking frå 2019 viser at 12 % av verksemdene i Vestland har opplevd å ikkje få tak i ynskja kompetanse. Snittet for landet var 13 %. Undersøkinga viser at den totale mangelen på arbeidskraft var 6 550 personar. Dei fleste av desse var innan eigedomsdrift, forretningsmessig og fagleg tenesteyting, deretter bygge- og anleggsverksemd og helse- og sosialtenester. Yrka som har hatt størst auke i mangelen på arbeidskraft det siste året, er programvareutviklarar og systemanalytikarar/-arkitektar. Det er venta at mangelen på arbeidskraft i desse yrkesgruppene vil halde fram med å auke dei komande åra.

NHO sitt kompetansebarometer viser at det er flest verksemdar som har behov for folk med yrkesfag, etterfølgd av fagskuleutdanning.

Forsking og innovasjon

I 2017 var utgiftene til forskning og utvikling (FoU-utgiftene) i Vestland fjerde høgast blant landets fylke. Målt etter sektor var fylket på fjerdeplass både innan næringslivet og instituttsektoren, medan dei var på tredjeplass innan Universitets- og høgskolesektoren. Dei samla FoU-utgiftene var på nesten 9 milliardar kroner, fordelt med 3,7 milliardar i Universitets- og høgskolesektoren, 3 milliardar i næringslivet og 2,3 milliardar i instituttsektoren. Den delen av fylket som tidlegare var Hordaland har gjort det noko dårlegare enn landsnittet når det gjeld FoU i næringslivet, medan bedriftene i gamle Sogn og Fjordane ligg over snittet. Totalt sett er likevel Vestland eitt av fylka som er best rigga med universitet, høgskular og forskingsinstitutt:

- Universitetet i Bergen, Bergen
- Norges handelshøgskole, Bergen
- Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Førde, Florø, Sogndal, Stord, Haugesund
- NLA høgskulen, Bergen
- Bergen Arkitekthøgskule, Bergen
- VID vitenskapelige høgskole, Bergen
- Handelshøgskulen BI, Bergen
- Høgskulen i Kristiania
- NORCE Norwegian Research Centre AS, Bergen
- Chr. Michelsens Institutt (CMI), Bergen
- Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF), Bergen
- Stiftinga Vestlandsforskning, Sogndal
- NIBIO – Norsk institutt for bioøkonomi, Bergen, Fureneset, Ullensvang
- Norges Geotekniske Institutt, Stryn
- Havforskningsinstituttet, Bergen, Matre, Austevoll og Flødevigen
- Nansen Environmental and Remote Sensing Center, Bergen
- NOFIMA, Bergen
- NIVA region Vest, Bergen
- Sintef, Bergen
- Norsk institutt for kulturminneforskning, Bergen

3. Strategiske innsatsområde

Partnerskapen som Vestland fylkeskommune er del av, er opptatt av å sette ein visjon for arbeidet med innovasjon og næringsutvikling. Visjonen er, som nemnt i innleiinga, å vera nyskapande og berekraftig i arbeidet om å nå målet om å vera Europas leiande region for utdanning, forskning og innovasjon knytt til marine næringar og fornybar energiproduksjon. Denne visjonen er i samsvar med visjonen som fleire av partnerane arbeider etter.

Handlingsprogrammet er innretta mot sju strategiske innsatsområde. Prioriteringa av innsatsområda er basert på gjeldande planverk, rapporten «Vestland – utfordringar for fylket og regionane», den politiske plattformen for Vestland 2019-2023, samt innspel frå partnerskapen til Vestland fylkeskommune.

- Omstilling
- Grøn konkurransekraft og klimainnovasjon
- Vekst gjennom entreprenørskap, nyskaping og internasjonalisering
- Forsking for å styrka innovasjonsevne
- Kompetanse og karriere
- Berekraftige byar og samfunn
- Naturressursar – forvaltning og næringsutvikling

Dei fem berekraftsmåla – nr 8 anstendig arbeid og økonomisk vekst, nr 9 innovasjon og infrastruktur, nr 10 mindre ulikheit, nr 12 ansvarleg forbruk og produksjon og nr 17 samarbeid – er gjennomgåande i alle innsatsområda. I tillegg vil kvart innsatsområde også rette seg inn mot miljø-mål og sosiale-mål.

Fylkeskommunen vil i nær dialog med samarbeidspartar innan næringsliv og offentlig sektor starte arbeidet med «smart spesialisering» som metode for regional næringsutvikling i 2020. Metoden er nytta av EU i arbeidet med å legge til rette for vekst og innovasjon i alle regionar. Smart spesialisering handlar om å bygge vidare på den kompetansen, næringslivet og ressursane som allereie er til stades i regionen, for å utvikle nye nisjer og næringsområde. Inntil ein strategi for smart spesialisering er på plass, så nyttar vi dei næringane som er definert i «Regional plan for verdiskaping for Sogn og Fjordane» og «Regional næringsplan for Hordaland». Desse er:

Regional plan for verdiskaping for Sogn og Fjordane	Regional næringsplan for Hordaland
Nyskaping og kunnskap Landbruk Fornybar energi Sjømat-næringar Reiseliv Olje og gass Industri	Energi-næringar Maritime næringar Marin sektor Reiseliv Landbruk og lokal mat Medie- og kulturbasert næringsliv

Internasjonalt samarbeid og prosjekt er ein integrert del av alle satsingsområda der det gir ein meirverdi. Fylkeskommunen skal også bidra med rettleiing og hjelp frå verkemiddel-apparatet til aktørar som vil søkje midlar frå nasjonale- og internasjonale program.

Prosjekt og tiltak som skal finansierast vil bli vurdert i lys av prioriteringane og føringane i handlingsprogrammet. Forvaltninga av verkemidla er delt mellom Vestland fylkeskommune, Innovasjon Noreg, SIVA, Noregs forskingsråd og andre lokale-, regionale og nasjonale aktørar. Fylkeskommunen handsamar prosjekt og søknader av tilretteleggjande karakter, medan søknader om støtte til bedrifter blir handsama av Innovasjon Noreg, eller i samarbeid med Norges Forskingsråd.

Vestland fylkeskommune har hovudansvaret for «*Handlingsprogram for innovasjon og næring i Vestland*», men både utarbeidinga og gjennomføringa skjer i nært samarbeid med verksemder, bransjeorganisasjonar, næringsforeiningar, kommunar, forskings- og utdanningsinstitusjonar, regionråd og regionale- og statlege verkemiddelaktørar.

Omstilling

Mål:

Eit næringsliv som er rusta til å møte ei framtid der ein kunnskapsbasert økonomi og eit grønt skifte er dominerande.

Strategisk grunnlag

I åra framover må samfunnet gjennom ei omfattande omstilling for å førebu seg på utfordringane knytt til overgangen frå ein oljebasert- til ein kunnskapsbasert økonomi og eit grønt skifte. Aukande trykk på effektivisering i arbeidslivet gjennom digitalisering, automatisering og bruk av kunstig intelligens, gjer at det er venta auka konkurranse om arbeidskraft mellom næringar og regionar. Det er venta færre yrkesaktive bak kvar pensjonist. Offentleg forvaltning må vera omstillingsdyktig og bruka ressursane effektivt. Utvikling av langsiktig omstillingsevne blir difor viktig for at Vestland skal få del i veksten i næringslivet.

For at Vestland skal få til ei utvikling som er nyskapande og berekraftig og som sikrar vekst er det viktig at bransjar der fylket har særlege føremoner knytt til vekstpotensial, innovasjonsevne og internasjonal konkurranse-kraft er med på å omstille seg. Målet for strategiane er å legge til rette for at fleire arbeidsplassar og bedrifter i regionen blir sterkare, og at nye kjem til. Får vi fleire bein å stå på, får vi auka evne til omstilling.

Aktuelle tiltak:

- Skape ny vekst og auka sysselsetting i etablerte små og mellomstore bedrifter, med vekt på prioriterte bransjar og dei regionar der behovet er størst.
- Styrke næringslivet i arbeidet med ny teknologi, auka digitalisering, automatisering og bruk av kunstig intelligens.
- Støtte berekraftige prosjekt, nye teknologiske løysingar.
- Gjennom planarbeid sikre ressursgrunnlag og produksjon av mat og fiber både på land og i sjø, og legge til rette for at vidare foredling og verdiskaping skjer i fylket.
- Gjennom planarbeid sikre tilgang på tilstrekkeleg og eigna areal for ulike typar plasskrevjande næringar.
- Sikre samarbeid og delta på gode møteplassar mellom næring, forvaltning, forskning.
- Utvikling av nye landbaserte biologiske produksjonar som mikroalge og biogass.
- Mobilisere til innovasjon og samarbeid i offentleg sektor.

Grøn konkurransekraft og klimainnovasjon

Mål:

Vestland fylke skal bidra til målet om nullutslepp av klimagassar innan 2030. På veg mot dette målet skal det vera merksemd på vekst, verdiskaping, innovasjon og kunnskap og som gjera at Vestland er først ute med å skape ny grøn teknologi som resten av verda kan ta i bruk.

Strategisk grunnlag:

Vestland fylke skal være først ute med å skape ny grøn teknologi som resten av verda kan ta i bruk. Partnerskapen skal bidra til å implementere FN sine berekraftsmål i arbeidslivet. Nettverka og prosjekta må i fellesskap kome frem til gode løysingar og gi auka kunnskap om korleis ein kan arbeide med å redusere klimagassutslepp og auke binding av CO₂.

Vi skal syne at overgangen frå fossil til grøn og fornybar energi, nullutsleptransport og grønt næringsliv skapar nye arbeidsplassar og levande regionar. Lokal verdiskaping basert på grøn konkurransekraft gjer at næringslivet vårt bidrar til å løyse globale utfordringar. Grøn vekst reduserer klimagassutslepp og miljøulempar og sikrar verdiskaping og sysselsetting.

Sirkulærøkonomi og bioøkonomi er og viktige for utvikling av grøn konkurransekraft. Eit anna satsingsområde er meir berekraftig produksjon av sjømat og landbruksprodukt og anna utnytting av biologiske ressursar, som ny bruk av avfall, bioenergi, nye ingrediensar.

I Vestland er det store mengder med grøn, fornybar kraft som må nyttast til å legge til rette for større industrielle satsingar.

Aktuelle tiltak:

- Stimulere eksisterande - og bidra til nye - klyngemiljø for grøn konkurransekraft i Vestland.
- Utvikle Klimapartner Vestland til å bli eit tilbod for næringslivet i heile Vestland og eit reiskap for klimainnovasjon.
- Skape nye og bidra i eksisterande møteplassar og nettverk for klimainnovasjon i Vestland.
- Legge til rette for sirkulærøkonomi ved gjenbruk, sirkulasjon av ressursar og materialgjenvinning.
- Legge til rette for infrastruktur for nullutsleptransport til lands, til vanns og i lufta.
- Stimulere sirkulær- og bioøkonomi, som produksjon av kortreiste råstoff som fôr til akvakultur, produksjon og bruk av biogass, nye oppdrettsarter og bruk av avfall som ressurs.
- Stimulere til å få på plass ei verdikjede for hydrogen og vidareføring av deltakinga i EU-initiativet *Hydrogen Valleys*.
- Styrke verdikjeda for batteriproduksjon, mellom anna ved å bidra til etablering ny industri i fylket og fortsatt deltaking i EU- initiativa *Advanced Materials for Batteries* og *Alliance for Battery Technology, training and skills*.
- Tiltak som bidrar til at kompetanse og teknologi i petroleumsnæringa er med på å auke grøn konkurransekraft.
- Arbeide for å styrke den nasjonale satsinga på karbonfangst og lagring.
- Stimulere til teknologiutvikling og utbygging av fornybar energi, som til dømes utbygging av havvind, utan stor konflikt med urørt natur og andre viktige verdiar.
- Gjennom planarbeid bidra til at det er tilgjengeleg kraft og nett for etablering av ny industri.

Entreprenørskap og nyskaping

Mål:

Vestland fylkeskommune skal stimulere til entreprenørskap og innovasjon i heile regionen . Målet er fleire gode gründerar, fleire vekstkraftige bedrifter og fleire innovative næringsmiljø.

Strategisk grunnlag:

Fleire gode gründerar: Stimulere til at fleire lukkast med å etablere eiga verksemd, og maktar å ta etableringa over i ein vekstfase. I tillegg er det eit mål å få eit verkemiddelapparat som i større grad står opp om berekraftige verksemdar og næringsmiljø.

Fleire vekstkraftige bedrifter: Auka innovasjonsgrad, auka produktivitet, realisering av potensialet for lønsemd og betre konkurransekraft er avgjerande for vekst og sikring av arbeidsplassar i eksisterande verksemdar i fylket. Det er også viktig å sikre verksemdene rett arbeidskraft for å unngå at drift og produksjon vert flytta utanlands.

Fleire innovative næringsmiljø: Stimulere til utvikling av klynger og andre innovative næringsmiljø med vekstpotensiale. Sterkare samspel mellom FoU-institusjonar, næringslivet og offentleg sektor for å realisere eit enno større utbytte hos alle aktørane. Samarbeid mellom næringshagane og inkubatorane skal bidra til å styrke miljøa.

Entreprenørskap i skuleverket: Ungt Entreprenørskap Vestland skal ha ei aktiv tilnærming til grunnskular, vidaregåande skular, fagskular og høgskular når det gjeld etablering av elev- ungdoms- og studentbedrifter i fylket.

Aktuelle tiltak:

Entreprenørskapsstøtte

- Prioritere innsats mot bedrifter i etablering – m.a. ved bruk av kurs for etablerarar.
- Sikre god samordning mellom verkemiddelaktørane når det gjeld støtte til etablering.
- Legge til rette for næringsfond/etablerarfond i utvalde kommunar.
- Stimulere til gründerkultur i utdanningsløpet frå barneskule til universitet.
- Stimulere til gründerkultur innan sosialt entreprenørskap.
- Stimulere til vekst i gründersekskap, sikre langsiktig kapital til vekst i gründersekskap
- Etablere eit heilskapleg entreprenørskapsstøtteprogram i Vestland fylke
- Styrke satsinga på internasjonale gründerar

Direkte støtte til bedrifter:

- Vekst i bedrifter gjennom målretta bruk av tilskot og lån forvalta av Innovasjon Noreg
- Sikre kompetent og langsiktig kapital til nye idear og nye bedrifter, slik at fleire kjem gjennom oppstartsfasen og over i ein vekstfase.

Nettverk og klynger:

- Utvikle næringsklynger og koplingar mellom nettverk/klynger/næringsliv og FoU
- Styrke innovasjonsevna i næringsliv og offentleg sektor med tettare kopling med FoU-miljøa.

Internasjonalisering:

- Realisere næringslivet sitt internasjonale potensiale i samarbeid med Forskningsrådet, Innovasjon Noreg, Vest-Noregs Brusselkontor og fylkeskommunen sitt internasjonale nettverk.
- Auka talet internasjonale næringsetableringar i heile fylket.
- Arbeide for å utløysa verkemidlar frå europeiske utviklingsprogram

Forsking for styrka innovasjonsevne

Mål:

Mobilisere bedrifter og kommunal sektor til å ta i bruk forskning som verktøy i sitt innovasjonsarbeide. Styrke grunnlaget for meir forskning i Vestland, og sikre at både nasjonale og internasjonale finansordningar vert nytta betre.

Strategisk grunnlag:

Vestland fylkeskommune er med i eitt breitt partnerskap som har i oppgåve både å fremje forskning som innovasjonsverktøy, og å auke finansiering av forskning i fylket. Fylkeskommune har ansvar for Regionalt forskingsfond Vestland og deltek i Forskningsrådet sitt program for innovasjon i næringslivet og offentleg sektor i hele landet - FORREGION med mobiliseringsprosjekta MobiFORSK og VRI4.

Mobilisere bedrifter og kommunal sektor til å ta i bruk forskning som verktøy for sitt innovasjonsarbeide. Bedrifter kan få hjelp til å finne aktuelle program å søke på, både nasjonale og internasjonale, samt hjelp til å finne forskarar å samarbeide med. Finansierte forskning av god kvalitet og høg regional relevans i møte med vedtekte innovasjonsmål. Forskningsorganisasjonar kan få råd og støtte til utvikling av større initiativ, der det er krav om forankring og medverking frå privat/offentleg sektor.

Samarbeide om styrke grunnlaget for meir forskning i Vestland og sikre at både nasjonale og internasjonale finansordningar vert nytta betre.

Aktuelle tiltak:

- Mobilisere til forskingsbasert innovasjon og vekst i bedrifter, gjennom MobiFORSK, VRI4 og Regionale forskingsfond Vestland.
- Finansierte regionalt viktige forskingsprosjekt gjennom Regionale forskingsfond Vestland
- Drive med FoU-rådgiving, kurs i prosjektutvikling og søknadsskriving retta mot regionale, nasjonale og internasjonale ordningar.
- Bruke verkemidla kompetansemekling, nettverksmøte, mobilitet og forprosjekt for å leggje til rette for auka bruk av forskingsbasert innovasjon i næringslivet og for å kople bedrifter saman med FoU-miljø og andre aktuelle partar for drøfting av problemstillingar og forskingsutfordringar.
- Legge til rette for samarbeid regionalt om forskning og auka bruk av Forskningsrådet og EU sine ordningar for finansiering av forskingsstøtta innovasjon.
- Få fram forskingsprosjekt som kan bidra til å løyse viktige samfunnsutfordringar i Vestland.
- Bidra til ein meir innovativ offentleg sektor gjennom mobilisering til gode FoU-prosessar og internasjonalt samarbeid, særleg i kommunane
- Utvikle prosjektplan og søknad for nytt mobiliseringsprosjekt i FORREGION
- Samarbeid om å gi støtte i søknadsprosessen for å få fram fleire søknader til EU sitt forskingsprogram Horisont 2020 frå vår region.
- Samarbeid om kommersialisering av resultatata frå forskingsprosjekt
- Bruke offentleg innkjøpsmakt til å fremja innovasjon og nye, grønne løysingar.

Kompetanse og karriere

Mål:

Sikre tilgang på rett kompetanse for arbeidslivet og videreutvikle kompetansen til dei som er i arbeid, som grunnlag for omstilling og grønn vekst. Det er også eit mål å skape fleire arbeidsplassar i distrikta som krev høgare utdanning.

Strategisk grunnlag:

Fylkeskommunane sitt kompetansepolitiske ansvar og samordningsrolle er styrka. Eit tett samarbeid mellom næringslivet, offentlig sektor og utdanningsinstitusjonane er naudsynt for å sikre god balanse mellom tilbud og etterspurnad etter kompetanse og arbeidskraft. Kompetanseforum Vestland vil vere styringsgruppe for arbeidet med å koordinere arenaer og aktivitetar knytt til utvikling av kompetanse og karriererettleiing i regionen, sikre eit oppdatert kunnskapsgrunnlag om noverande og framtidig kompetansebehov i arbeidslivet, og ta i bruk alle ressursane i befolkninga, t.d. innvandrarak og ungdomar som har falle ut av vidaregåande skule og arbeidslivet. Næringslivet rapporterer om mangel på kvalifisert arbeidskraft og at det er til hinder for vekst. Innbyggjarane treng karrierekompetanse for å handtere utfordringar knytt til det å velje utdanning, finne arbeid, vere i arbeid og skifte arbeid.

Aktuelle tiltak/strategiar:

- Avdekke kompetansegap i arbeidslivet som grunnlag for utvikling av konkrete etter- og vidareutdanningstilbod og nye utdanningar.
- Mobilisere arbeidslivet og utdanningsinstitusjonane til å delta i nasjonale utlysingar knytt til etter- og vidareutdanning.
- Leggje til rette for at entreprenørskap og innovasjon får større fokus i heile utdanningsløpet.
- Utveksle erfaringar nasjonalt og internasjonalt og teste ut modellar for kompetanseutvikling i arbeidslivet og førebygging av fråfall i vidaregåande skule.
- Byggje kompetanse hjå regionale aktørar til å ta i bruk verktøy tilgjengeleg gjennom EU sitt opplæringsprogram Erasmus+.
- Gjere karriererettleiing med høg kvalitet tilgjengeleg for alle innbyggjarane i Vestland.
- Samordne offentlege karriererettleiingstenester i Vestland.
- Styrke kompetansen til aktørane som leverer tenester innan vaksenopplæring og karriererettleiing, særleg innafor tenester til innvandrarak.
- Støtte ei vidareutvikling av kompetansesenter i fylket, til dømes Måløy Marine ressurscenter, Blått Kompetansesenter i Austevoll, AkvaHub og Campus Førde Verftet.
- Vidareutvikle modellar for livslang læring gjennom samarbeid mellom utdanningsinstitusjonar og lokalt næringsliv.

Berekraftige byar og samfunn

Mål:

Utvikle berekraftige byar, regionar og lokalsamfunn i heile fylket. Det må vere tilgang til tilstrekkeleg digital infrastruktur, og kraftforsyning som tillèt vekst og omstilling til grønne energiformer.

Strategisk grunnlag:

Skal Vestland nå målet om fleire vekstkraftige bedrifter og fleire innovative næringsmiljø, må det arbeidast målretta med samfunnsutvikling og infrastruktur. Bergen og dei mindre byane er viktig for Vestland fylke både som by med store og viktige institusjonar, men og som motor for utvikling i heile regionen. Vestland er storprodusent av elektrisk kraft og fylket får ei nøkkelrolle både i arbeidet med å elektrifisera norsk sokkel, og satsinga på nye verksemder basert på fornybar kraft.

Vestland fylkeskommune skal legge til rette for kontakt mellom miljø i byane og regionen elles. Ein velfungerande Bergensregion er avhengig av betre trafikale forhold, både til nærliggjande kommunar og til resten av Vestlandet. Det er viktig at kommunane planlegg for framtidretta næringsareal på ein berekraftig måte på tvers av kommunegrensene. Å utvikle attraktive, regionale byar og regionsenter vil vere ein sentral del av ein politikk for balansert regional næringsutvikling. Skal eit regionsenter og lokalmiljø i distrikta trekke til seg verksemder og kompetansearbeidskraft, er tilgang til større fagmiljø og eit mangfald av arbeidsgjevarar ein viktig føresetnad. Eit slikt regionalt senter skal også fungere som ein vekstimpuls for ein større region, det er difor viktig å sjå på heile bu- og arbeidsmarknadsregionen.

Det må vera tilbod om godt breiband og digital infrastruktur i heile Vestland. Breiband, digital infrastruktur og nett via mobil, er viktig for at heile fylket skal ta del i digitaliseringa av samfunnet. Det treng ei heilskapleg tilnærming til digitalisering i kommunar, skular, helsesektor og næringsliv. Grunnleggjande IT-kompetanse blir viktig for å styrka samarbeidet i Vestland.

Aktuelle tiltak:

- Bruke tilskotsmidlar til digital infrastruktur og mobilt breiband, slik at heile fylket får ta del i digitalisering av samfunnet.
- Styrka og koordinere samhandling og utviklingsprosessar på tvers av miljø og sektorar, og bidra til samspel mellom kommune, region og stat.
- Bruke Invest in Bergen aktivt for å få fleire nasjonale og internasjonale investeringar og etableringar i regionen
- Samhandling med Bergen og dei mindre byane om berekraftig utvikling og byen som motor for utvikling.
- Styrke regionsenter gjennom satsing på innovasjon og næringsutvikling.
- Gjennom «Liv og lyst-metoden» satse på utvikling av lokalsamfunn med brei medverknad
- Styrke tverrsektorielt samarbeid mellom kommune, næringsliv og vidaregåande skule gjennom EU sitt opplæringsprogram, Erasmus+.

Naturressursar – forvaltning og næringsutvikling

Mål:

Vestland skal gjennom samfunnsplanlegging, regionalplanlegging og øvrig politikktutforming bidra til god folkehelse og at FN sine klima- og bærekraftsmål blir nådd. Naturressursane skal nyttast på ein berekraftig måte til matproduksjon, arbeidsplassar, energi og opplevingar.

Marine næringar og havbruk

Vestland fylkeskommune har fleire forvaltningsoppgåver innafor marine næringar og havbruk. Akvakulturforvaltninga er omfattande, gjennom handsaming av løyve til nye oppdrettslokaliteter, endring på eksisterande lokalitetar i sjø og på land og tildeling av nye løyve til landbaserte anlegg for produksjon av laks og aure, andre marine arter enn laks og aure og tare. I tillegg arbeider vi for at det leggst til rette tilstrekkeleg areal for ei berekraftig utvikling av næringa.

Vestland fylkeskommune er òg ansvarlege for å førebu og utarbeide framlegg til regional forskrift som regulerer taretråling. Fylkeskommunen har eit forvaltningsansvar for fiskerihamner, og tildeler fiskekvotar til vidaregåande skular og lærlingkvotar innan fisker.

Aktuelle tiltak

- Sikre auka kunnskap om det marine miljø; kartlegging av havbotn, naturressursar og biologisk mangfald for å sikre ei berekraftig ressursutnytting.
- Støtta opp om fiskeri, akvakultur og marine næringar i Vestland.
- Legge til rette for berekraftig akvakultur der målet er nye foringrediensar, full utnytting av avfallsressursane og reduksjon av miljøeffektane.
- Videreutvikle nasjonalt, regionalt og lokalt samarbeid om akvakulturforvaltning (faks)
- Ei satsing som skal legge til rette for lønsamt og berekraftig havbruk – «frå raud til grøn sone»

Det vert laga ein handlings-/tiltaksplan for marin innsats i 2020 som vert klar i mars. Denne vil m.a. femne om innsats som skal fremme eit lønsamt og berekraftig havbruk.

Vilt og innlandsfisk

Vestland fylkeskommune forvaltar haustbare, ikkje-truga artar av vilt og innlandsfisk og gjev løyve til felling av kystsel innafor ei årleg kvote. Det overordna målet for forvaltninga er å sikre vilt og viltet sine leveområde slik at naturen og artsrikdom blir tatt vare på. Det er også ei målsetjing å sikre ei berekraftig hjortestamme i fylket.

Aktuelle tiltak

- Samlingar for viltansvarlege i kommunane
- Innsats for å fremme vilt som næringsgrunnlag

Mineralressursar

Vestland fylkeskommune er regional tilretteleggjar for næringsverksemd som omfattar mineralressursar som uttak av sand, pukk og skifer. Fylkeskommunen gjev konsesjon til opptak av skjelsand i kystområda og driv utviklingsarbeid for å betre forvaltninga av skjelsandressursane i Vestland. Dei kartlagde skjelsandførekomstane i Vestland er større enn i noko anna fylke. Vi har avtale med Kystvakta om oppsyn med skjelsandkonsesjonar. Det er oppretta eit mineralråd med

utgangspunkt i Sunnfjord, og fylkeskommunen vil saman med sentrale samarbeidspartnarar drøfte sin framtidige innsats innan mineralområdet.

Vassforvalting

Fylkeskommunen er vassregionsstyresmakt for Vestland og har ansvar for regional plan for vassforvalting. Formålet med planen er å sikre god miljøtilstand i vassdrag, innsjøar, grunnvatn og kystvatn. Det vert no arbeidt med ein vassforvaltningsplan for Vestland, i nært samarbeid med kommunar og andre offentlege etatar.

Energi

Vestland fylkeskommune er høyringspart i alle kraft og nettutbyggingar.

Det siste året er det innmeldt nytt og auka kraftforbruk i Bergensområdet på meir enn 700 MW effekt. Dette er meir enn maksimalt straumforbruk i Trondheim by. Store kjelder til auka forbruk er elektrifisering av petroleumssektoren, etablering av datasentre og anna kraftkrevjande verksemder. Det auka forbruket kjem til å krevja store investeringar i nettet, og det blir viktig å oppretthalde ei sikker straumforsyning parallelt med vidare nettutvikling.

Aktuelle tiltak:

- Følja opp Statnett sitt arbeidet med konseptvalutredning (KVU) for nytt sentralnett i Bergensregionen.
- Gjennom planarbeid bidra til at det er tilgjengeleg kraft og nett for etablering av ny industri.

Landbruk

Vestland fylkeskommune har frå 2020 fått ansvar for å leie det strategiske arbeidet med landbruksbasert næringsutvikling. Fylkeskommunen skal ta ei leiande og koordinerande rolle i regionalt partnerskapsarbeid knytt til landbruk. Handlingsplan for landbruk i Vestland 2020 konkretiserer strategiske føringar og prioriteringar for innsatsen til Vestland fylkeskommune på landbruksområdet. Dokumentet skal gje retning for dei viktigaste områda innan landbruk som den regionale partnerskapen skal løfte saman i 2020. Dokumentet gjev også strategiske føringar for verkemiddelbruken innan området.

Vestland fylkeskommune skal saman med partnerskapen arbeide for auka lokal verdiskaping med attraktive arbeidsplassar i landbruket i Vestland. Vestland skal oppretthalde sin del av den nasjonale matproduksjonen, og arbeide for fleire og meir lønsame bedrifter som tek opp i seg nye trendar og moglegheiter. Vi skal arbeide for eit klimaklokt og miljøvenleg Vestlandslandbruk, og styrke rekruttering, omdøme og kompetanse i næringa.

4. Evaluering

I oppfylginga av det handlingsprogrammet vert det tilrådd å legge fram informasjon som gir bakgrunn og støtte for diskusjonar om resultatata av arbeidet vårt. Aktuell informasjon i den samanheng blir:

- Korleis vi prioriterer verkemiddel
- Indikatorar knytt til målsettingar i satsingar i handlingsprogrammet
- Overvakingsindikatorar spesielt knytte til utvikling av arbeidsplassar
- Geografisk spredning
- Tal mobiliseringsaktivitetar (bedrifter som har mottatt kompetansemekling, tal forprosjekt, tal nettverksmøte, tal mobilitetsprosjekt, tal RFF kvalifiseringsprosjekt, tal RFF forskarprosjekt, Tal NFR og EU finanserte prosjekt knytt til regionen)
- Tal FoU prosjekt innan ulike kategoriar, Skattefunn, RFF, NFR, EU
- Tal etableringar av bedrifter – overlevingstal etter 5 år

Det er også aktuelt å sjå på måloppnåing i forhold til dei relevante indikatorane knytt til berekraftmåla til FN. Her er det likevel viktig å operasjonalisere det til Norske forhold.

5. Budsjett 2020

Budsjettet er fylkeskommunen sitt. Tiltaka i handlingsprogrammet inkluderer også økonomiske og administrative ressursar frå tiltakshavarar og andre partar som er involverte.

Budsjettpost	Budsjett 2020 NOK
Avsett til søkbare ordningar fordelt på dei strategiske innsatsområda	
Søkbare utviklingsmidlar til fordeling på ulike strategiske innsatsområde	18 000 000
Grøn konkurransekraft/klimainnovasjon	6 263 000
Verdiskaping byar og regionar	
Overføring til Innovasjon Norge og SIVA (KMD 553.61)	99 400 000
Øyremerka midlar til samarbeidsaktørar (partnarskapsmidlar)	13 063 000
Digital infrastruktur og breiband	23 700 000
Kommunale næringsfond	4 000 000
Naturressursar, landbruk og reiseliv	
Tilrettelegging for satsingar	600 000
Vassforvaltning	5 953 000
Naturressursforvaltning	1 050 000
Landbruk	11 250 000
Reiseliv medrekna turistvegar i Hardanger	11 800 000
Lokalsamfunnsutvikling og næringsutvikling i distrikta	6 781 000
«Travel like the locals», handlingsplan cruice, berekraftig reiseliv	1 500 000
Styrka satsing på lønsamt og berekraftig havbruk – «frå raud til grøn sone»	500 000
Forskning, kompetanse og internasjonalisering	
Mobilisering internasjonale prosjekt/kompetanse	600 000
Regionalt forskingsfond Vestland	18 355 000
Etablerarretteiing	4 149 000
Rett kompetanse	13 738 000
FORREGION (MobiFORSK og VRI4)	7 000 000
Prosjektmidlar frå EU-program	4 345 000
Partnarskapsmidlar (Teknoløftet, Vestlandsforskning og Ungt Entreprenørskap)	2 700 000
Grøn vekst, klima og energi	
Klimapartner	2 510 000
Drosjelading – klimasatsmidlar (Miljødirektoratet)	3 385 000
Hydrogen	900 000

Kommentarar til budsjett (blir fullført når budsjettrammene er klare)

6. Vedlegg

a) Partnerskap og samarbeidsavtaler

Vestland fylkeskommune har ulike samarbeidsavtaler og partnerskap med ei rad aktørar som er vurdert som strategisk viktige for næringsutviklingsarbeidet i fylket. Desse aktørane har samarbeidsavtaler med fylkeskommunen om å arbeida med mål og strategiar i næringsplanen, og prioriterte innsatsområde i handlingsprogrammet. Det er sett av til saman 24 000 000 kroner til næringsretta partnerskap i fylkesbudsjettet for 2020.

• Bergen Vitensenter	kr 3 000 000
• Fjord Norge AS	kr 6 000 000
• Atheno	kr 600 000
• Nyskapingsparken BTO	kr 700 000
• Industriutvikling Vest	kr 600 000
• Reiseliv: nfellesoppgåver	kr 600 000
• Nordhordland IKS	kr 230 000
• Samarbeidsrådet i Sunnhordland	kr 230 000
• Øygarden/Gründerparken	kr 330 000
• Osterfjorden	kr 130 000
• Hardangerrådet IKS	kr 230 000
• Western Norway Film Commission	kr 588 000
• Maritime Bergen	kr 320 000
• Design Region Bergen	kr 420 000
• HOG Energi/Energi Vestland	kr 500 000
• Impact Hub Bergen	kr 420 000
• Connect Vest	kr 500 000
• Mediefondet Zefyr	kr 800 000
• Ungt Entreprenørskap i Vestland	kr 900 000
• Matarena AS	kr 150 000
• NCE Seafood Innovation Cluster	kr 100 000
• Mediekuben – BTO	kr 400 000
• NCE Maritime CleanTech	kr 300 000
• NCE Media	kr 100 000
• GCE Subsea	kr 100 000
• Næringshagen på Voss	kr 50 000
• Næringshagen i Nordhordland	kr 50 000
• Næringshagen i Gulen og Masfjorden	kr 50 000
• Aksello si inkubatorverksemd	kr 700 000
• Kunnskapsparken i Sogn og Fjordane si inkubatorverksemd	kr 1 100 000
• Mediefondet Zefyr	kr 215 000
• Destinasjonsselskapa	kr 2 200 000
• Vestlandsforskning – grunnstønad	kr 1 000 000
• IT-Forum Sogn og Fjordane	kr 500 000
• Teknoløftet v/ Høgskulen på Vestlandet	kr 1 000 000

b) Regionale og kommunale næringsfond

Vestland fylkeskommune har sett av 4.000.000 kroner til kommunale næringsfond. Løyvinga skal gå til dei kommunane i Sogn og Fjordane som tidlegare var omfatta av ordninga og som ikkje er slegne saman med andre kommunar. Fylkestinget har bedt fylkesrådmannen utarbeide ei sak om ny modell for tildeling i heile Vestland frå og med 2021.

Det vert sett av inntil 3 mill. kroner til regionale etablerarfond forvalta av Innovasjon Noreg. Midlane til fondet skal delvis finansierast av fylkeskommunale renteinntekter i 2019, og delvis av midlane som er sett av til bedriftsretta låne- og tilskotsordningar til distrikta under kap. 553, post 61 i statsbudsjettet.

c) Søkbare tilskotsordningar

Tilskotsordningar	Budsjett (tusen)	Søknadsfrist
<p>Strategiske innsatsområder</p> <p>Det er sett 18 mill. kroner til dei strategiske områda. Det vert gjennomført utlysning med fleire fristar i løpet av året.</p>	18 000	Vil bli bestemt
<p>Grøn konkurransekraft/klimainnovasjon</p> <p>Det er sett av 6,263 mill. kroner til formålet. Hovuddelen midlane vil bli lyst ut til ladeinfrastruktur for nullutsleptransport og midlar til grøn konkurransekraft/klimainnovasjon. Fordelinga mellom formåla vert avklart i politisk sak til Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon våren 2020 om utlysning og kriterier. Til møtet i mars får utvalet ei sak om strategi for infrastruktur for nullutsleptransport som og vil legge føringar. Utlysning vil skje våren 2020 etter politisk handsaming. Utlysinga er tenkt med fast frist.</p> <p>Det er aktuelt å halde igjen noko av midlane som eigenandel til Klimasatsprosjekt til konkrete tiltak for å utløyse meir statleg støtte til formålet.</p>	6 263 000	
Verdiskaping byar og regionar		
<p>Øyremerka midlar til samarbeidsaktørar (partnerskapsmidlar)</p> <p>Midlane som er sett av i budsjettet er knytt til avtalar med eksterne partnara i 2019 og var oppe i eiga sak hausten 2019. Det vil bli fremma ei eiga sak om vidare partnerskapsarbeid våren 2020.</p>	11 063	
<p>Digital infrastruktur og breiband</p> <p>I hovudsak midlar frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og noko midlar frå fylkeskommunen. Det vert lagt fram ei eiga sak med prioritering av midlane.</p>	23 700	
<p>Kompensasjonsmidlar frå tidlegare år</p> <p>I perioden 2004-2017 fekk ein del kommunar kompensasjon for at dei fekk innført full arbeidsgivaravgift. Frå ordninga i Hordaland står det att nokre midlar fordi prosjekt ikkje er gjennomført som planlagt. I tillegg til renteinntekter av midlar som ennå ikkje er utbetalt. Desse midlane er knytt til spesifikke kommunar. Det vil bli fremma ei eiga sak til politisk behandling på forvaltning av restmidlane.</p>	ikkje avklart	
Naturressursar, landbruk og reiseliv		
<p>Rekruttering og kompetanseheving i landbruket</p> <p>Statlege midlar frå Landbruks- og matdepartementet (LMD)</p> <p>Føringar frå LMD, og regionalt planverk. Handlingsplan for landbruk i Vestland i 2020. Handlingsplanen gjev føringar for virkemiddelbruken.</p>	1 960	15. april 2020

Regionale tilretteleggingsmidlar i landbruket		15. april 2020
Statlege midlar frå Landbruks- og matdepartementet (LMD)	6 740	
Føringar frå LMD, og regionalt planverk. Handlingsplan for landbruk i Vestland i 2020. Handlingsplanen gjev føringar for virkemiddelbruken.		
Tilskot til vilttiltak	Vert avklart	15. januar 2020
Statlege midlar frå Miljødirektoratet- MD		
Regelverk frå MD, og søknad gjennom MD sin portal		
LivOGLyst for lokalsamfunnsutvikling	Vert avklart i eiga sak	Hausten 2020
Fylkeskommunale midlar. Vidareføring og eventuelt justering av etablert program. Det vert lagt fram eiga politisk sak om arbeidet på dette området.		
Forskning, kompetanse og internasjonalisering		
Regionalt forskingsfond Vestland	18 355	
Ei politisk sak tidleg i 2020 må vedtakast med overordna føringar (bestilling) for RFF Vestland. Bestillinga går til styret for RFF Vestland. Politiske representantar til dette styret er valt av fylkestinget 18. desember 2019, men eit samla styre er først på plass etter vedtak i fylkesutvalet 30. januar 2020. Styret for RFF Vestland vil vedta ein handlingsplan som disponerer midlane i fondet. Inntil 10 % av overføringa på kr. 18 355 000 frå KD kan nyttast til administrasjon. Resten av midlane skal disponerast til utlysing av forskingsmidlar. Styret bestemmer omfanget av utlyste midlar i 2020. I samband med handlingsplanen for 2020 må styret vurdere om midlane dette året i første rekke skal nyttast til å saldere eit forskotert underskot i balanse overført frå RFF Vestlandet.		
Bedriftsintern opplæring (BIO-midlane)	5 500	
Dette er eit verkemiddel som er overført til fylkeskommunane frå NAV.		
Fylkeskommunen vil byggje opp denne ordninga i løpet av januar og februar. Midlane skal gå til bedrifter som treng å vidareutvikle kompetansen til dei tilsette i ein omstillingsfase.		
Erasmus+	1 000	
Midlar frå ein «fellessøknad» til Diku innan Erasmus+ VET mobilitet vert lyst ut til tverrsektorielle grupper som kan få midlar til kortare reiser (mobilitetar) på 3-5 dagar. Dette er grupper som skal jobbe saman lokalt for å styrke ulike felt, t.d. innan reiseliv, helse og omsorg, lokalsamfunnsutvikling, med utgangspunkt i vidaregåande skule, yrkesfag.		
FORREGION (MobiFORSK og VRI4)	2 905	Løpande
Fylkeskommunen har fått finansiert to prosjekt frå Norges Forskingsråd sitt FORREGION program. Midlane skal nyttast til å mobilisere næringslivet til å ta i bruk forskingsbasert innovasjon og samarbeid med forskingsmiljø. Totalt disponerer fylkeskommunen 7 millionar og fylkeskommunen bidrar med kr 450 000 i tilskot av dette arbeidet av desse		

er 2 905 000 søkbare midlar og vert forvalta i samarbeid med Forskningsrådet.		
Partnerskapsmidlar (Teknoløftet, Vestlandsforskning og Ungt Entreprenørskap)	2 700	
Midlane som er sett av i budsjettet er knytt til avtalar med eksterne partnera i 2019 og var oppe i eiga sak hausten 2019. Det vil bli fremma ei eiga sak om vidare partnerskapsarbeid våren 2020.		

d) Oversikt relevante planer og strategiar

- Regional plan for verdiskaping for Sogn og Fjordane
- Regional næringsplan for Hordaland
- Vestland – utfordringar for fylket og regionane (fellesnemnda i juni 2019)
- Regional planstrategi for Sogn og Fjordane 2016–2020
- Utviklingsplan for Hordaland- regional planstrategi 2016 – 2020

- Regional plan for klimaomstilling 2018–2021, Sogn og Fjordane
- Strategi for grøn konkurransekraft i Hordaland 2019
- Regional plan for kompetanse og arbeidskraft, Hordaland
- Klimaplan for Hordaland 2014 – 2030
- Regional forskingsstrategi 2015 – 2019, Hordaland
- Regional plan for attraktive senter i Hordaland 2015-2026
- Regional plan for folkehelse 2014-2025, Hordaland
- Regional transportplan Hordaland 2013–2024
- Regional forskingsstrategi Hordaland 2015-2019
- Landbruksmelding for Hordaland 2018-2022 (vedtak i 2018)
- Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020
- Regional kulturplan 2015-2025, Hordaland
- Reiselivsstrategi for Vestlandet 2013 – 2020.
- Marin Strategi for Vestlandet 2014 – 2020
- Strategi for utvikling og drift av næringshagar i Hordaland. FUV 13.10.2011
- Regional plan for Sogn og Fjordane vassregion 2016-2021
- Regional transportplan 2018–2027, Sogn og Fjordane
- Regional plan for vasskraft, Sogn og Fjordane
- Regional plan for vindkraft, Sogn og Fjordane
- Regional strategisk plan for kysten 2018-2029, Sogn og Fjordane omfattar kommunane Gulen, Askvoll og Kinn
- Strategi for tettstadutvikling og senterstruktur, Sogn og Fjordane
- Biogasstrategi Hordaland
- Hydrogenstrategi,

- Regionalt bygdeutviklingsprogram Vestland 2019-2022

